

Eduskunnan tiedote:

Tarasti esittää merkittäviä muutoksia vaalijärjestelmään

[12/10/2006 13:19]

Hallintoneuvos Lauri Tarastin kirja Vaali- ja puoluelainsäädäntö julkaistiin eduskunnassa torstaina 12.10.2006. Kirja on uudistettu laitos Tarastin aikaisemmasta teoksesta Suomen vaalilainsäädäntö vuodelta 1987.

Tarasti luovutti kirjan Vaali- ja puoluelainsäädäntö eduskunnan puhemies Lipposelle, ja teki tilaisuudessa ehdotuksen piilevän vaalikynnyksen madaltamiseksi.

Tarasti ehdottaa, että Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan vaalipiireistä muodostettaisiin Itä-Suomen vaalialue, ja että Oulun ja Lapin vaalipiireistä muodostettaisiin Pohjois-Suomen vaalialue. Lisäksi Uudenmaan vaalipiiri jaettaisiin Pääkaupunkiseudun (Espoon, Vantaan ja Kauniaisten) vaalipiiriksi ja muut nykyiset kunnat käsittäväksi Uudenmaan vaalipiiriksi.

Kahden ensimmäisen osan tarkoituksena on laskea 6-7 edustajanpaikan vaalipiirien äänikynnys alle 10 %:n. Se tapahtuisi toteuttamalla poliittinen suhteellisuus vaalipiirien sijasta vaalialueella eli paikat jaettaisiin vaalialueen vaalipiirien yhteenlaskettujen äänimäärien perusteella. Sen sijaan alueellinen suhteellisuus jäisi ennalleen eli kustakin vaalipiiristä tulisi valituksi sama määrä edustajia kuin nykyjärjestelmässäkin. Ehdokkaat asetettaisiin edelleen vaalipiireittäin ja äänestäjä äänestäisi oman vaalipiirinsä ehdokkaita. Vain vaalien tuloksen laskenta muuttuisi. Vaalialueen tuloksen siirtäminen vaalipiireistä täytettäviksi edustajanpaikoiksi vaatisi jossain määrin monimutkaisia säännöksiä. Tarastin ehdotuksen mukainen korkein nykyinen piilevä äänikynnys laskisi 14,3 %:sta Satakunnan vaalipiiriin 10 %:iin.

Ehdotuksen kolmas osa tarkoittaisi ylivoimaisesti suurimman eli Uudenmaan vaalipiiriin jakamista kahteen vaalipiiriin: Pääkaupunkiseudun (Espoo, Vantaa ja Kauniainen) vaalipiiriin 16 edustajanpaikalla ja Uudenmaan vaalipiiriin (muut nykyisen vaalipiiriin kunnat) 18 edustajanpaikalla. Tällöin matalin piilevä äänikynnys nousisi nykyisestä 2,8 %:sta Pohjois-Suomen vaalialueen 3,8 %:iin.

Kun nykyisin suurimman ja pienimmän piilevän äänikynnyksen ero on 11,5 %, olisi se ehdotuksen mukaan 6,2 %. Ehdotuksen tarkoituksena olisi siten tasoittaa äänikynnyksen eroja eri vaalipiireissä. Lisäksi se tarjoaisi mallin tarvittaessa jatkaa erojen pienentämistä. Vaikutus paikkojen jakautumiseen olisi muutaman paikan luokkaa, etenkin kun vaalialueet ja Uudenmaan vaalipiiriin jakaminen vaikuttaisivat vastakkaisiin suuntiin.

Vaali- ja puoluelainsäädäntö- kirja on laaja oikeustieteellinen selvitys Suomen vaalilainsäädännöstä. Kirja sisältää vaalilain lisäksi kaksi uutta lukua: puoluelaki ja laki ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta. Kirjassa tarjotaan selkeä selvitys siitä, kuinka yleiset vaalit Suomessa toimitetaan. Lisäksi kirjassa selvitetään Suomen vaali- ja puoluelainsäädännön historiaa.